

PEST- PROTOCOL

Auteur
Joris Arts

Datum & Plaats
Veghel, februari 2015

Voorwoord

'Wij rekenen het tot onze taak de leerling op te voeden tot een sociale persoonlijkheid, die respect toont voor zijn medemensen. Een belangrijk onderdeel van onze pedagogiek is dat leerlingen zich in een veilige leeromgeving kunnen ontplooien.'

Om dit onderdeel van de doelstelling van het Fioretti College na te streven, is er een preventief stroomschema opgesteld, welke ter verantwoording kan worden gebruikt wanneer er sprake is van (beginnend) pestgedrag.

Het Fioretti College kiest ervoor om te werken met een overzichtelijk stroomschema als pestprotocol. Binnen dit stroomschema wordt uitgelegd welke routes bewandeld worden wanneer er sprake is van (beginnend) pestgedrag. Dit document is opgesteld ter verantwoording van de gemaakte keuzes binnen het stroomschema pestgedrag.

Dit document is gebaseerd op actuele ontwikkelingen binnen het doelgebied en kan op basis van nieuwe inzichten of wetsvernieuwingen aangepast worden.

Inhoudsopgave

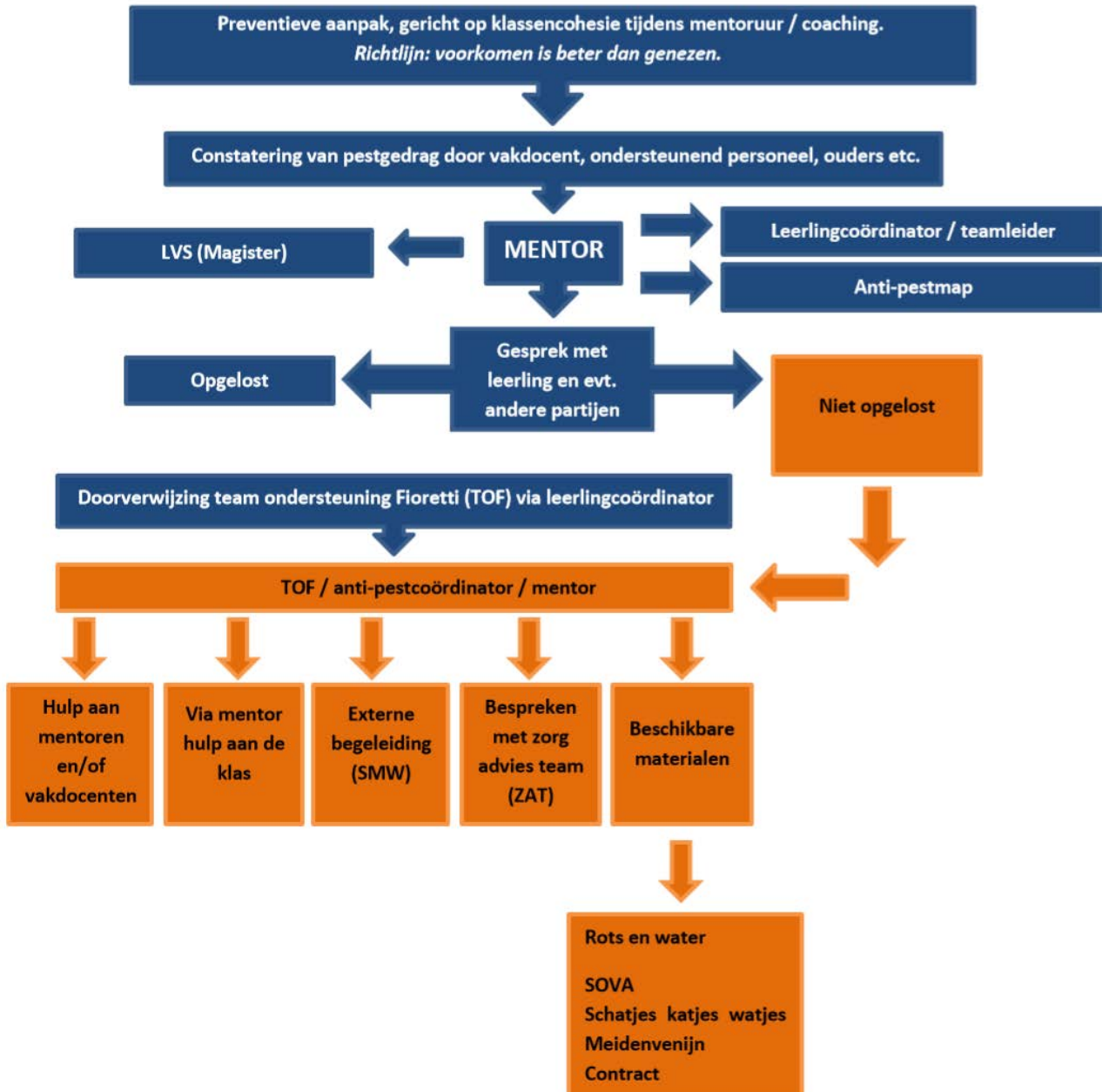
1.	Doelstelling pestprotocol	4
2.	Stroomschema pestgedrag	5
2.1	Preventieve functie	5
2.2	Rol mentor	6
2.3	Monitoring sociale veiligheid	6
2.4	Anti-pestmap	6
2.5	TOF / anti-pestcoördinator	7
2.6	Interventies	7
2.7	Schoolmaatschappelijk werk	7
2.8	Teamleider	7
3.	Definities	8
3.1	Pesten	8
3.2	Plagen	8
3.3	Slachtoffer	8
4.	Cyberpesten	9
4.1	Samenwerking scholen in de regio	9
5.	Beschikbare materialen	10
5.1	Rots en Water	10
5.2	No-Blame methode	10
5.3	SoVa	10
5.4	Schatjes Katjes Watjes	10
5.5	Meidenvenijn	11
5.6	Contract	11

1. Doelstelling pestprotocol

Het doel van het pestprotocol op het Fioretti College is om via een positieve preventieve wijze, een bijdrage te leveren aan het tegengaan van pestgedrag. Daarnaast heeft dit protocol een informatieve subdoelstelling, namelijk alle betrokken partijen (personeel, leerlingen, ouders, etc.) bewust maken van de te nemen stappen in het geval van (beginnend) pestgedrag.

2. Stroomschema pestgedrag

Het stroomschema pestgedrag is tot stand gekomen door goed overleg tussen de betrokken partijen (auteur, directie en leden van TOF (Team Ondersteuning Fioretti)). In dit hoofdstuk worden de gemaakte keuzes toegelicht.

2.1 Preventieve functie

Onder de richtlijn 'Voorkomen is beter dan genezen' wordt verstaan dat klassenmentoren aandacht dienen te besteden aan de preventieve functie binnen het stroomdiagram. Met name tijdens de start van het schooljaar heeft de klassenmentor de mogelijkheid om een bijdrage te leveren aan de groepsvorming binnen de klas. Uit onderzoek blijkt dat leerlingen die elkaar beter kennen, minder snel vervallen in pestgedrag. Om die reden

wordt er op het Fioretti College veel aandacht besteed aan het versterken van de klassencohesie, met als doel het creëren van een positief en verantwoord klassenklimaat. Bij de invulling van deze stimulans kan gedacht worden aan groepsactiviteiten gericht op samenwerking, persoonlijke presentaties, etc..

Niet alleen de leerlingen, maar ook de mentor kan een waardevolle bijdrage leveren aan de invulling van de preventieve functie.

2.2 Rol mentor

Binnen het stroomschema pestgedrag heeft de mentor de meest centrale rol. De mentor is niet alleen het eerste aanspreekpunt voor de leerling, maar is ook de contactpersoon voor eventuele betrokken partijen zoals ouders, leerlingcoördinator, teamleider, TOF, etc. Daarnaast is het een kerntaak van de mentor om aandacht te hebben voor het sociaal welbevinden van elke leerling binnen de mentorklas.

2.3 Monitoring sociale veiligheid

In de 'wet veiligheid op school' (01-08-2015) is opgenomen dat scholen vanaf deze datum verplicht zijn om de sociale veiligheid te monitoren.

Op het Fioretti College wordt gebruik gemaakt van het registratiesysteem Magister. Dit systeem biedt mentoren de mogelijkheid om, naast lesnotities en cijfers, inzicht te geven in het sociale welbevinden van de individuele leerling. Deze documentatie wordt gebruikt tijdens bijvoorbeeld leerlingbesprekingen, coachingsgesprekken of oudergesprekken.

Bij de start van de schoolloopbaan wordt in de brugklas de SVL (schoolvragenlijst) afgenomen. Met de SVL worden gegevens over leerlingen verzameld, ook over hoe zij de (veiligheid van de) school ervaren. Het gedrag en de opvattingen van leerlingen over uiteenlopende aspecten van de school wordt door deze test inzichtelijk. Door deze test wordt bovendien duidelijk hoe de leerling zichzelf ziet en kan deze derhalve worden ingezet voor adviezen van de mentor.

Ook worden er voor en tijdens de schoolloopbaan verschillende tevredenheidsonderzoeken afgenomen waarin de sociale veiligheid nadrukkelijk aan de orde komt. Deze onderzoeken worden afgenomen bij ouders, docenten en leerlingen.

Ten slotte worden er twee keer per jaar bijeenkomsten georganiseerd in het kader van de ouderbetrokkenheid. Per team worden er verschillende ouders betrokken bij het meedenken over uiteenlopende onderwerpen.

2.4 Anti-pestmap

Klassenmentoren hebben de mogelijkheid om gebruik te maken van de anti-pestmap. Deze map is ontwikkeld om mentoren hulp te bieden bij het aanpakken van een situatie waarin pestgedrag is geconstateerd.

Deze map biedt, naast interventies, een kijk in verschillende manieren om op een passende wijze een situatie op te lossen. Deze map mag gezien worden als soort 'handleiding' en wordt actueel gehouden door de anti-pestcoördinator.

De map is digitaal beschikbaar, maar is ook te vinden in de verschillende teamkamers.

2.5 TOF / anti-pestcoördinator

Wanneer een situatie met betrekking tot pestgedrag in eerste instantie niet opgelost kan worden door de mentor (ondanks gesprekken met betrokken partijen), is er de mogelijkheid om via de leerlingcoördinator een melding te doen bij TOF (Team Ondersteuning Fioretti).

Dit team, bestaande uit zorgcoördinatoren, leerlingcoördinatoren, ambulante begeleiders en andere professionals, bespreekt de betreffende situatie vervolgens in het wekelijks overleg.

Tijdens dit overleg wordt besloten welke vervolgstappen er worden ondernomen, in overleg met de klassenmentor. TOF heeft de mogelijkheid om leerlingen door te verwijzen naar schoolmaatschappelijk werk, maar de situatie kan ook besproken worden in het Zorg Advies Team (ZAT). Het ZAT is een overkoepelend team, bestaande uit verschillende onderwijsprofessionals van scholen in de regio.

Wanneer de situatie er om vraagt kan de anti-pestcoördinator aansluiten bij het wekelijks overleg.

2.6 Interventies

Het Fioretti College heeft verschillende materialen beschikbaar welke ingezet kunnen worden wanneer er sprake is van pestgedrag. De materialen bieden niet alleen hulp aan de gepeste leerling, maar ook aan de overige partijen zoals pesters en meelopers.

In hoofdstuk 5 wordt meer informatie gegeven over de beschikbare materialen, zoals inhoud en tijdsduur.

2.7 Schoolmaatschappelijk werk

Op verzoek van een leerling zelf, de ouders of een docent kan het goed zijn om in gesprek te gaan met een maatschappelijk werker. Via onze zorgcoördinatoren kan een aanvraag worden ingediend. Enkele dagdelen per week is de schoolmaatschappelijk werker op onze school.

2.8 Teamleider

De teamleider functioneert als hoofd van een bepaald kernteam en is, naast de leerlingcoördinator, een aanspreekpunt voor docenten, leerlingen en ouders.

Wanneer de situatie erom vraagt kan er afgeweken worden van het stroomschema.

3. Definities

Om de juiste stappen te ondernemen is het van belang om enkele definities binnen dit verantwoordingsmodel op te nemen. Het doel van dit hoofdstuk is om gedrag van leerlingen te categoriseren binnen een bepaalde definitie.

3.1 Pesten

Er wordt gesproken van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een pester heeft de intentie om iemand te kwetsen en dit gaat vaak gepaard met negatieve gevolgen.

Wanneer we spreken van pestgedrag is er sprake van (emotioneel) machtsverschil.

3.2 Plagen

Wanneer er gesproken wordt over plagen is er geen sprake van machtsverschil. Leerlingen, of groepen, die elkaar plagen zijn op emotioneel gebied vaak gelijkwaardig.

Plagen heeft geen emotionele, langdurige schade tot gevolg.

3.3 Slachtoffer

Een slachtoffer van pestgedrag kan verschillende signalen vertonen.

Onderstaande aspecten kunnen duiden op pestgedrag:

- Veel ziekmeldingen;
- Vaak kapotte spullen;
- Sombere/negatieve uitstraling;
- Geen uitnodigingen voor feestjes / geen likes op Facebook.
- Wordt buitengesloten, staat veel alleen;
- Ontkenning ('Nee, het valt allemaal wel mee');
- Een slachtoffer kan denken dat pestgedrag 'normaal' is;
- Vertoont angstig gedrag (bang voor verergeren van de situatie).

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door alle betrokken partijen serieus genomen worden.

4. Cyberpesten

Een relatief nieuwe, maar zeer gecompliceerde vorm van pestgedrag is cyberpesten pesten via (anonieme) social media, e-mail of andere vormen van internet.

Het gecompliceerde verschil tussen 'traditioneel pestgedrag' en 'cyberpesten' is dat de eerste vaak beperkt wordt tussen enkele leerlingen of een enkele klas.

Binnen cyberpesten kan schadelijke informatie door verschillende social media dermate snel verspreid worden, dat zelfs leerlingen op andere scholen op korte termijn de mogelijkheid hebben tot het bekijken van ongewenst (beeld)materiaal over de gepeste leerling.

Dit maakt cyberpesten niet alleen een probleem binnen de school, maar mogelijk ook binnen een regio, waardoor de gevolgen voor de gepeste leerling nog groter kunnen worden.

De verschillen tussen pesten en cyberpesten staan in onderstaand schema:

Pesten	Cyberpesten
Zichtbaar voor docenten	Onzichtbaar voor docenten
Beperkt bereik (klas, school)	Groot bereik (omgeving)
Daders aanwijsbaar	Mogelijkheid tot anonimiteit
Invloed docenten	Weinig invloed docenten

4.1 Samenwerking scholen in de regio

Met het Zwijsen College, school voor havo en vwo, vindt er regelmatig een incidentenoverleg plaats. Tijdens dit overleg worden alle incidenten besproken waarbij het Fioretti College en/of het Zwijsen College betrokken kunnen zijn.

Onderdeel van dit incidentenoverleg is logischerwijs het thema 'cyberpesten'. Gedurende dit transparante overleg kunnen er afspraken gemaakt worden hoe een specifieke situatie het beste (al dan niet gezamenlijk) kan worden aangepakt.

5. Beschikbare materialen

Het Fioretti College maakt gebruik van verschillende anti-pest programma's, specifiek gericht op de hulpvraag.

5.1 Rots en Water

Rots en Water is een psychofysieke training met een breed pedagogisch perspectief. De training van de weerbaarheid gaat samen met de ontwikkeling van sociale vaardigheden.

De training wordt verzorgd door opgeleide Rots en Water trainers en geeft leerlingen de kans om vaardigheden te ontwikkelen waardoor de (sociale) weerbaarheid vergroot wordt. De training wordt breed en preventief in de brugklas ingezet.

Als we de training specifiek inzetten, worden ouders bij het proces betrokken. Zij worden uitgenodigd voor de laatste training om die samen met hun kind met een goed resultaat af te sluiten.

5.2 No-Blame methode

De No-Blame methode is een interventie die zich voornamelijk richt op het herstellen van het klassenklimaat. Bij deze oplossingsgerichte methode wordt het belang van een positief klassenklimaat benadrukt en krijgen betrokken leerlingen het vertrouwen om een bijdrage te leveren aan het oplossen van het probleem.

5.3 SoVa

SoVa staat voor Sociale Vaardigheidstraining. Het doel van deze training is leerlingen vaardigheden te leren die het contact met leeftijdsgenoten makkelijker maken.

Aspecten die tijdens deze training aan bod komen zijn onder andere:

- Het herkennen van (non-)verbale signalen;
- Manieren van reageren;
- Zelfbeeld/zelfvertrouwen;
- 'Nee' durven zeggen;
- Gesprekken voeren over pesten/gepest worden.

Tijdens deze training is er ruimte om in te gaan op individuele hulpvragen.

De training wordt verzorgd door een lid van Team Ondersteuning Fioretti en kan ingezet worden na doorverwijzing van de mentor of leerlingcoördinator.

5.4 Schatjes katjes watjes

Het doel van 'Schatjes, katjes, watjes' is preventief vaardigheden aanbieden op het gebied van de sociale vaardigheid.

Deze interventie wordt aangeboden in de onderbouw. Mentoren hebben de mogelijkheid om leerlingen aan te dragen. Ook op verzoek van ouders kan deze interventie toegepast worden.

5.5 Meidenvenijn

De interventie meidenvenijn geeft inzicht in verschillende rollen van meidengroepen en gaat in op het bewustzijn en het vergroten van de eigen rol binnen de eigen klas en het positief inzetten van deze vaardigheden.

5.6 Contract

De mentor speelt een belangrijke rol in het tot stand brengen van een veilig klassenklimaat. De mentor kan kiezen tot het opstellen van een contract. De achterliggende gedachte van dit contract is respect en het contract wordt ondertekend door de leerlingen, ouders en mentor.

De regels worden positief geformuleerd. Enkele voorbeelden:

- We blijven van elkaars spullen af;
- We sluiten niemand buiten;
- Iedereen kan zichzelf zijn;
- Als iemand duidelijk maakt dat hij of zij iets niet wil, dan stoppen we.

Daarnaast dienen in een contract ook de sancties vastgelegd te worden. Dit kan een gesprek met de mentor zijn, maar kan ook verder gaan in de vorm van een straf, waarbij ook ouders worden ingelicht (openheid en transparantie).